

Predmet C-815/18

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

21. prosinca 2018.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

14. prosinca 2018.

Tužitelj:

Federatie Nederlandse Vakbeweging

Tuženici:

Van den Bosch Transporten B.V.

Van den Bosch Transporte GmbH

Silo-Tank Kft

Predmet glavnog postupka

FNV u glavnom postupku zahtijeva da se društvu Van den Bosch B.V. i dr. naloži poštovanje CAO Goederenvervoera (Kolektivni ugovor za prijevoz tereta) i u tom smislu primjenjivanje općih uvjeta iz nizozemskog Kolektivnog ugovora na njemačke i mađarske vozače koji su s društvom Van den Bosch Transporte GmbH, odnosno društvom Silo-Tank Kft sklopili ugovor o radu i bave se prije svega međunarodnim prijevozom izvan Nizozemske.

Predmet i pravni temelj zahtjeva za prethodnu odluku

Ovaj zahtjev za prethodnu odluku temelji se na članku 267. UFEU-a i odnosi se na pitanje je li i, ako jest, pod kojim je uvjetima Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja

usluga primjenjiva na vozače koji se bave međunarodnim cestovnim prijevozom tereta.

Prethodna pitanja

1. Treba li Direktivu 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga [SL 1997., L 18., str. 1. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 127.), u daljnjem tekstu: Direktiva o upućivanju radnika] tumačiti na način da se primjenjuje na radnika koji se kao vozač bavi međunarodnim cestovnim prijevozom tereta te slijedom toga svoj posao obavlja u više od jedne države članice?

2.(a) U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: Koje mjerilo ili pristupe treba primijeniti kako bi se utvrdilo je li radnik zaposlen kao vozač za međunarodni cestovni prijevoz tereta upućen na „državno područje države članice” u smislu članka 1. stavka 1. i 3. Direktive o upućivanju radnika i „obavlja” li taj radnik u smislu članka 2. stavka 1. Direktive o upućivanju radnika „u ograničenom vremenskom razdoblju [...] svoj posao na državnom području države članice koja nije država u kojoj uobičajeno radi”?

2.(b) Je li za odgovor na pitanje 2.(a) važna okolnost da je poduzeće koje upućuje radnika navedenog u pitanju 2.(a) povezano s poduzećem u koje se taj radnik upućuje, na primjer u obliku koncerna, te ako jest, u kojoj mjeri?

2.(c) Ako posao koji obavlja radnik naveden u pitanju 2.(a) djelomično obuhvaća i kabotažu, odnosno uslugu prijevoza koja se pruža isključivo na državnom području države članice koja nije država članica na čijem državnom području taj radnik inače radi, treba li onda za tog radnika u svakom slučaju pretpostaviti da on u pogledu tog dijela svojeg posla privremeno radi na državnom području prvonavedene države članice? U slučaju potvrdnog odgovora, primjenjuje li se u tom pogledu donja granica, na primjer u obliku minimalnog mjesečnog razdoblja tijekom kojeg se obavlja ta kabotaža?

3.(a) U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: Na koji treba tumačiti izraz „kolektivni ugovori [...] proglašeni univerzalno primjenjivima” u smislu članka 3. stavka 1. i članka 3. stavka 8. podstavka 1. Direktive o upućivanju radnika? Je li riječ o autonomnom pojmu prava Unije i je li slijedom toga dovoljno da su uvjeti utvrđeni u članku 3. stavku 8. prvoj rečenici Direktive o upućivanju radnika ispunjeni u činjeničnom pogledu ili se tim uvjetima istodobno zahtijeva da se kolektivni ugovor proglasi univerzalno primjenjivim na temelju nacionalnog prava?

3.(b) Ako se kolektivni ugovor ne može smatrati kolektivnim ugovorom koji je proglašen univerzalno primjenjivim u smislu članka 3. stavka 1. i članka 3. stavka 8. podstavka 1. Direktive o upućivanju radnika, je li protivno članku 56. UFEU-a ugovorno obvezivati poduzeće s poslovnim nastanom u jednoj državi članici, koje upućuje radnika na državno područje druge države članice, da se

pridržiava odredbi takvog kolektivnog ugovora koji se primjenjuje u potonjoj državi članici?

Navedeni propisi prava Unije i međunarodni propisi

Članak 56. UFEU-a

Članak 1. stavci 1. i 3., članak 2. stavak 1., članak 3. stavak 1. i članak 3. stavak 8. podstavak 1. Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga

Članak 8. stavci 1. i 2. te članak 9. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL 2008., L 177, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 109.)

Članak 6. stavak 2. točka (a) te članak 7. Konvencije o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze

Navedeni nacionalni propisi

Članak 44. collectieve arbeidsovereenkomst Goederenvervoer (Kolektivni ugovor za prijevoz tereta, u daljnjem tekstu: CAO Goederenvervoer) i članak 73. collectieve arbeidsovereenkomst Beroepsgoederenvervoer over de weg en verhuur van mobiele kranen (Kolektivni ugovor o komercijalnom cestovnom prijevozu tereta i iznajmljivanju pokretnih dizalica)

Kratki prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Društvo Van den Bosch Transporten B.V. upravlja prijevoznim poduzećem iz Erpa u Nizozemskoj. Društva Van den Bosch Transporten B.V., Van den Bosch Transporte GmbH (društvo osnovano u skladu s njemačkim pravom) i Silo-Tank Kft (društvo osnovano u skladu s mađarskim pravom) sestrinska su društva i dio su iste grupe. Svako od tih društava ima istog direktora i vlasnika udjela te istog pružatelja usluga s poslovnim nastanom u Nizozemskoj u području ICT-a (informacijska i komunikacijska tehnologija) i financija.
- 2 Društvo Van den Bosch Transporten B.V. član je Vereniging Goederenvervoer Nederland (Nizozemsko udruženje za prijevoz tereta) koje je 1. siječnja 2012. sklopilo kolektivni ugovor za prijevoz tereta (u daljnjem tekstu: CAO Goederenvervoer) s Federatie Nederlandse Vakbeweging (Nizozemski savez sindikata, u daljnjem tekstu: FNV) na razdoblje do 31. prosinca 2013. Taj kolektivni ugovor nije proglašen univerzalno primjenjivim. Poduzećima na koja se primjenjuje CAO Goederenvervoer ministarskom je uredbom odobreno izuzeće od primjene kolektivnog ugovora koji je proglašen univerzalno primjenjivim na

komercijalni cestovni prijevoz tereta. To se izuzeće slijedom toga primjenjuje u korist društva Van den Bosch Transporten B.V.

- 3 Vozači iz Njemačke i Mađarske rade u okviru grupe Van den Bosch Transporten na temelju ugovora o radu koje su sklopili s društvima Van den Bosch Transporte GmbH, odnosno Silo-Tank Kft. Na njih se ne primjenjuju opći uvjeti rada iz CAO Goederenvervoera.
- 4 Društvo Van den Bosch Transporten B.V. sklapa s društvima Van den Bosch Transporte GmbH i Silo-Tank Kft ugovore o najmu u svrhu međunarodnih prijevoza. Ti se prijevozi gotovo isključivo odvijaju izvan Nizozemske.
- 5 U skladu s odredbom o najmu iz članka 44. CAO Goederenvervoera i gotovo istovjetnim člankom 73. Kolektivnog ugovora za cestovni prijevoz tereta poslodavac je obvezan, u ugovorima s podugovarateljima koji se izvršavaju u okviru poduzeća poslodavca s poslovnim nastanom u Nizozemskoj ili iz njega, propisati da opće uvjete rada u skladu s CAO Goederenvervoerom treba primjenjivati na radnike samostalnog podugovaratelja ako to proizlazi iz Direktive o upućivanju radnika, i to čak i onda kad se odabere pravo druge države umjesto nizozemskog prava. Poslodavac je također dužan obavijestiti predmetne radnike o općim uvjetima koji se primjenjuju na njih.

Bitni argumenti stranaka glavnog postupka

- 6 FNV zahtijeva da se društvu Van den Bosch Transporten B.V., među ostalim, naloži da poštuje CAO Goederenvervoer. Društvo Van den Bosch Transporten B.V. su trebali prilikom angažiranja njemačkih i mađarskih vozača u skladu s odredbom o najmu utvrditi da se opći uvjeti CAO Goederenvervoera odnose na te vozače. Naime, primjenjuje se Direktiva o upućivanju radnika.
- 7 U slučajevima u kojima je država u kojoj se posao obično obavlja Nizozemska, treba isplaćivati nizozemsku plaću u skladu s člankom 6. točkom (a) Konvencije o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 593/2008. Društva Van den Bosch Transporte GmbH i Silo-Tank Kft postupila su nezakonito u odnosu na FNV jer nisu primijenila nizozemske opće uvjete. Društvo Bosch Transporten B.V. također je odgovorno za to nezakonito postupanje.
- 8 Društvo Van den Bosch Transporten B.V. i dr. smatraju da je članak 44. CAO Goederenvervoera ništavan jer obveza društva Van den Bosch Transporten B.V. i dr. koja proizlazi iz njega predstavlja nedopušteno ograničenje slobodnog pružanja usluga koje se jamči člankom 56. UFEU-a. Naime, CAO Goederenvervoer nije proglašen univerzalno primjenjivim te stoga nije riječ o kogentnoj odredbi.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Prvostupanjski sud odlučio je u međupresudi da se opći uvjeti CAO Goederenvervoera primjenjuju na njemačke i mađarske vozače. Drugostupanjski sud ukinuo je tu međupresudu te je vratio predmet na ponovno odlučivanje.
- 10 Drugostupanjski sud je naveo da odredba CAO Goederenvervoera o najmu uistinu nije proglašena univerzalno primjenjivom. Međutim, kolektivni ugovor o komercijalnom cestovnom prijevozu tereta proglašen je univerzalno primjenjivim. Budući da su odredbe obaju kolektivnih ugovora gotovo istovjetne te je društvu Van den Bosch Transporten B.V. odobreno izuzeće od primjene kolektivnog ugovora o komercijalnom cestovnom prijevozu tereta jer se na njega odnosi CAO Goederenvervoer, činjenično stanje u materijalnom pogledu stoga treba tumačiti kao da je CAO Goederenvervoer proglašen univerzalno primjenjivim.
- 11 U tom je slučaju ispunjen zahtjev u pogledu proglašenja univerzalne primjenjivosti u skladu s člankom 3. stavkom 8. Direktive o upućivanju radnika te se članak 44. CAO Goederenvervoera ne može smatrati nedozvoljenim ograničenjem slobodnog pružanja usluga.
- 12 Što se tiče zahtjeva iz članka 44. CAO Goederenvervoera prema kojem riječ mora biti o ugovorima s podugovarateljima na koje se primjenjuje Direktiva o upućivanju, drugostupanjski sud stoga pita treba li izraz „upućuju [...] na državno područje države članice” u smislu članka 1. stavaka 1. i 3. Direktive o upućivanju radnika tumačiti doslovno ili kao da znači „na državno područje države članice *ili iz njega*” u smislu stajališta FNV-a. U potonjem slučaju nije relevantno u kojoj državi članici vozač doista obavlja svoj posao u okviru ugovora o najmu.
- 13 Nadalje, drugostupanjski sud navodi da je široko tumačenje tog pojma suprotno cilju Direktive o upućivanju radnika koji se ne sastoji samo od udovoljavanja slobodi pružanja usluga u Europskoj uniji, već i od uvažavanja interesa nacionalnog tržišta rada države članice domaćina u odnosu na predmetnu uslugu. Ne samo da je teško utvrditi o kojem je tržištu rada konkretno riječ, nego se to tumačenje ne navodi ni u objašnjenjima prvotnog Komisijina prijedloga Direktive. Naprotiv, iz tog prijedloga proizlazi da se Direktivom o upućivanju radnika svjesno ne uređuje međunarodni izvanlinijski promet, već samo nacionalni izvanlinijski prijevoz.
- 14 Iz druge uvodne izjave Direktive 2014/67/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o provedbi Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga i izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta ne proizlazi da treba primijeniti široko tumačenje.
- 15 Stoga zahtjev upućivanja radnika na državno područje Nizozemske nije ispunjen. Budući da odredba o najmu proizlazi iz područja primjene Direktive o upućivanju radnika, ona se ne bi trebala primjenjivati.

- 16 U kasacijskom postupku pred sudom koji je uputio zahtjev FNV tvrdi da se u presudi suda nižeg stupnja izraz „na državno područje države članice” pogrešno tumačio i da taj izraz treba tumačiti kao „na državno područje države članice *ili iz njega*” i da se slijedom toga Direktiva o upućivanju radnika primjenjuje na vozače koji se bave međunarodnim cestovnim prijevozom tereta kao u predmetnom slučaju.
- 17 Sud koji je uputio zahtjev smatra da sustav Direktive o upućivanju radnika treba razmatrati u vezi s odredbama relevantnog prava primjenjivog na međunarodne ugovore o radu, koje se navode u članku 6. stavku 2. točki (a) Konvencije o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i članku 8. Uredbe (EZ) br. 593/2008 i prioritetnim odredbama članka 7. Konvencije o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze i članka 9. Uredbe (EZ) br. 593/2008.
- 18 Međutim, iz tog konteksta ne može se jednostavno zaključiti kako treba tumačiti odredbe članka 1. stavaka 1. i 3. te članka 2. stavka 1. Direktive o upućivanju radnika. Stoga je moguće da izraz „na državno područje države članice” treba tumačiti u smislu tumačenja koje Sud iznosi u svojoj presudi od 15. ožujka 2011., Koelzsch (C-29/10, ECLI:EU:C:2011:151), odnosno kao „država članica u kojoj, odnosno iz koje zaposlenik uobičajeno izvršava svoj posao na temelju ugovora”. Također se može tvrditi da između ugovora o radu i dotične države članice treba postojati „bliska veza” i da radnik, među ostalim, treba obavljati svoj posao minimalan broj neprekidnih dana u mjesecu u dotičnoj državi članici, odnosno da treba ispuniti druge uvjete.
- 19 Također se postavlja pitanje koliko je relevantna činjenica da su poduzeća koja upućuju radnike i poduzeće u koje se radnici upućuju dio istog koncerna.
- 20 Budući da Sud do sada nije odlučivao o tim pitanjima, mogu postojati opravdane dvojbe u pogledu pravilnog tumačenja pojma „na državno područje države članice” u smislu članka 1. stavaka 1. i 3. i članka 2. stavka 1. Direktive o upućivanju radnika te o pitanju je li međunarodni cestovni prijevoz tereta obuhvaćen Direktivom o upućivanju radnika. Stoga se upućuje prethodno pitanje.
- 21 FNV navodi da se dio vožnji relevantnih za glavni postupak odvija isključivo u Nizozemskoj, tako da se predmetni vozači u pogledu tog dijela vožnji mogu pozvati na svoja prava iz Direktive o upućivanju radnika.
- 22 Taj dio kasacijskog razloga FNV-a stoga se odnosi na kabotažu. Ako se pretpostavi da izraz „na državno područje države članice” treba usko tumačiti, kao što smatra sud nižeg stupnja, postavlja se pitanje obuhvaća li područje primjene Direktive o upućivanju radnika kabotažu.
- 23 Sud koji je uputio zahtjev također postavlja pitanje na koji način treba tumačiti izraz „progllašeni univerzalno primjenjivima” u smislu članka 3. stavaka 1. i 8. Direktive o upućivanju radnika. Radi li se o autonomnom pojmu prava Unije ili u tom pogledu treba isključivo, odnosno također uzeti u obzir način na koji se taj izraz definira u nacionalnom pravu?

- 24 U skladu s člankom 3. stavkom 8. Direktive o upućivanju radnika, „kolektivni ugovori [...] proglašeni univerzalno primjenjivima” odnose se na kolektivne ugovore kojih se moraju pridržavati sva poduzeća na zemljopisnom području i u predmetnoj struci ili industriji.
- 25 Stoga se ta odredba može tumačiti na način da izraz „proglašen univerzalno primjenjivim” treba smatrati autonomnim pojmom prava Unije. U takvom tumačenju nije odlučujuće je li predmetni kolektivni ugovor proglašen univerzalno primjenjivim u skladu s nacionalnim pravom, nego samo je li kolektivni ugovor proglašen univerzalno primjenjivim u smislu članka 3. stavka 8. Direktive o upućivanju radnika.
- 26 Međutim, izraz „proglašen univerzalno primjenjivim” također se može tumačiti na način da se kolektivni ugovor treba proglasiti univerzalno primjenjivim u skladu s nacionalnim pravom i da primjena nacionalnog prava također treba imati za posljedicu ispunjavanje uvjeta koji se navodi u članku 3. stavku 8. prvom podstavku Direktive o upućivanju radnika.
- 27 Presuda Suda od 3. travnja 2008. u predmetu Rüffert (C-346/06, ECLI:EU:C:2008:189) upućuje na zaključak da je u članku 3. stavicima 1. i 8. Direktive o upućivanju radnika riječ o autonomnom pojmu prava Unije. U točki 26. presude Sud je, kao prvo, utvrdio da predmetni kolektivni ugovor nije bio proglašen univerzalno primjenjivim u skladu s njemačkim pravom i potom smatra važnim pitanje može li se taj kolektivni ugovor „ipak smatrati proglašenim općenito primjenjivim u smislu Direktive o upućivanju radnika”.
- 28 Stoga postoje sumnje o načinu na koji taj izraz treba tumačiti te se Sudu u tom pogledu upućuje prethodno pitanje.
- 29 Ako odgovori na prethodna pitanja dovedu do toga da društva Van den Bosch Transporte GmbH i Silo-Tank Kft u skladu s Direktivom o upućivanju radnika nisu obvezna pridržavati se odredbi CAO Goederenvervoera, treba utvrditi mogu li ona u skladu s odredbom o najmu iz članka 44. CAO Goederenvervoera imati ugovornu obvezu da se pridržavaju uvjeta rada iz tog kolektivnog ugovora. U tom se slučaju postavlja pitanje treba li potvrdno odgovoriti na postojanje povrede članka 56. UFEU-a. Zbog ekonomičnosti postupka, sud koji je uputio zahtjev to pitanje uključuje među prethodna pitanja.